

zijn, dan werd wel het Woord gebracht maar Zijn eis voor onze dag verwaarloosd. En dan zou het beter zijn, dat de prediker niets anders deed dan dat Woord voorlezen, omdat de Geest des Heren het altijd beter heeft gezegd, dat enig mens dat kan „verklaren“, d.w.z. met zijn eigen woorden weergeven.

Ook gaat het niet aan, dat wij zeggen: wij zullen de hoofdzaak vermelden, en dan inzonderheid uit het Nieuwe Testament, het belangrijkste: dus een keuze doen naar onze wil, of onze gemakzucht, of onze vrees voor mensen, want het is toch wel heel brutaal voor een menskind, als het bepaalt, wat nu wezenlijk van belang is in het Woord Gods en wat niet, en dus wel verwaarloosd kan worden.

De prediking van het Woord is dus het brengen van het Woord met zijn eis en zijn vloek, zijn hoogst ernstig vermaan voor heel ons leven. Zij moet, wat men thans zegt, „concreet“ zijn. Ons wat hebben te zeggen voor elke voetstap, die wij hier op aarde moeten doen.

Nu werpt men hier wel eens tegen, dat wij dan te doen hebben met de mening van de prediker en dat elk kerkmens toch ook recht op een eigen mening heeft. En dan klaagt men over inlegkunde.

Prof. Is. van Dijk merkte eens op, dat de prediker van het Woord, die er niets in te leggen heeft, er ook niets kan uithalen.

Deze opmerking is volkomen juist, als wij haar goed opvatten.

Voorerst moet, als de prediker handelt over een bepaalde tekst of Schriftgedeelte, hij wel verstaan, dat daarbij het ganse Woord Gods betrokken is van het begin tot het eind en dus daarbij waarlijk ingelegd moet worden. Want dat woord is een geheel.

De indeling in teksten is goed geweest, maar zij kan ook leiden tot het verbreken en krachteloos maken — voor ons dan — van het Woord Gods, zodat elke ketter zijn letter heeft.

Maar — en dit in de tweede plaats — dan volgt toch ook, dat de prediker gans ons leven, onze tijd met al zijn zorgen en begeerten en gevaren, maar ook met de zegeningen die God ons geeft, in zijn verkondiging moet weten „in te leggen“. Het gedurig vermaan voor leer en leven. En wie wil eens vertellen, wat daartoe niet behoort?

Wat hebben wij buitengesloten, toen wij ons ja in ons belijden uitspraken, wat heeft de Koning der kerk daar buitengelaten toen ons in Zijn Naam de vraag onzer gehoorzaamheid werd gesteld?

Maar nu is het merkwaardig hoe knap wij zijn, om op ons gul belijden ons afdingen te laten volgen.

Ons werd in dat gewichtige ogenblik onze openbare belijdenis gevraagd, of wij, als wij ons in leer en leven kwamen te misgaan, zouden luisteren naar de vermaning, de tucht der kerk. In leer en leven en daarbij niets uitgesloten.

En wij hebben misschien bij die „tucht“ alleen maar gedacht aan heel erge morele overtredingen, die de wereld ook nog weet af te keuren. Maar de leer? Nu ja, dat is weer wat anders.

Ondanks het feit, dat wij, wie weet hoe vaak, over Zondag 31 hoorden prediken, dachten wij er wel aan, dat de tucht allereerst is de verkondiging van het Woord Gods?

Wij hebben er niets op tegen, dat vóór de preek in het „lange gebed“ — al te lang menigmaal — vergeving werd gevraagd voor onze zonden, ons „misgaan“ van de week, die voorbij ging.

De domine mag dat zo zwaar laten wegen als hij maar wil, als het blijft n.l. bij het schulderkennen zo

in het algemeen, wat een uitermate gemakkelijke en aangename bezigheid is in onze tijd. Men lost er alle kwesties mee op.

Maar als de preek daarna zeer concreet op een bepaalde zaak wijst, die ons bezig hield, of morgen bezig moet houden, en dan op ons misgaan wijst, dan frons menigeen het voorhoofd, en rijst er in het hart verzet.

Moet dat nu in de prediking worden gezegd? Wij komen daar toch niet om vermaand te worden, maar „gesticht“, d.w.z. ons gemoed moet worden gestreeld, wij moeten aangenaam in de kerk kunnen zitten, en niet geraakt worden in onze speciale gevoelens of liefhebberijen of allerlei eigenwillige keuze voor dit of voor dat in ons dagelijkse bestaan. Wij willen een „zegen“ ontvangen, d.w.z. horen wat ons bevalt. De prediker moet ons wat geven voor ons „geestelijk“ leven, en dat is een apartement, dat wij gaarne waterdicht afsluiten van ons leven van de dag.

Het is immers Zondag, de dag onzer godsdienstigheid. Het vervullen van onze godsdienstige plichten.

En daar heeft de prediker mee te rekenen. Geen politiek bijv. op de preekstoel, en indien wel, dan die van de profeten des Heren voor dat oude Oosterse volk, dat in geheel andere omstandigheden leefde dan wij in deze moderne dag. Historisch interessant, o ja. Maar geen „inlegkunde“ in de preek. Want buiten de kerk, straks voor de levensstrijd in de week, hebben wij de „leiders“ van onze organisaties; en onze geleerden voor de vragen in de moderne politiek en economie, die de behoeften voor de moderne dag in de puntjes kennen.

Wij hebben onze Vrije Universiteit, heel calvinistisch, daar kunt u op aan, en de geleerden daar vertellen ons, dat de kerk zich moet houden buiten de dingen van de dag, en dat zij hun staatsleer niet kunnen bouwen op bijbelteksten en dat voor onze moderne samenleving, ons economisch bestel, uit de Bijbel niet veel valt te leren.

De kerk, d.w.z. de prediking des Woords, doet verstandig zich buiten dat alles te houden. Daar gaat het over de zaligheid der ziel, de vaste verzekering voor het hiernamaals. Daar heeft de kerk mee te doen. En is voor die zaligheid iets meer nodig dan dat wij Jezus „hebben“ als onze Zaligmaker? Zoals bijv. het Leger des Heils dat óók verstaat? Daar is niet alles in orde, maar daar is toch de hoofdzaak; dat waarop het aankomt, om ons veilig te weten voor de toekomst.

En als de apostel Paulus zegt dat hij niets wenst te weten dan Jezus Christus en Dien gekruist, geidt dit dan niet inzonderheid voor de eeuwigheid?

Hier beneden in ons moderne leven met zijn moderne eisen kunnen wij in vele opzichten het heel goed vinden met humanisten en socialisten, die overigens uitgaan van de belijdenis, dat de mens goed is en geen Zaligmaker nodig heeft noch voor dit noch voor het toekomstige leven. Bovendien hoe angstvol onze tijd ook moge zijn, hoe groot de afval, hij heeft toch ook veel moois en aantrekkelijks. En dat aantrekkelijke kunnen wij alles heel goed genieten, als wij er het bijvoegelijk naamwoord Christelijk voor weten te plaatsen.

En zorgen dat de Zondag er buiten blijft. Ja — dat kenmerkt ons dan als heel gehoorzame christenen. De Zondag..... Zeker, het kan natuurlijk zijn, zo schreef het een dezer dagen nog het ook in onze kring gelezen algemeen christelijk blad „Trouw“, dat wij wel even ook van wat er op Zondag gebeurde in de heidense Olympische spelen kennis moeten nemen, maar

dat is dan slechts voor het verband, om het door de weekse gedoe te kunnen verstaan.

Blijven wij wel altijd van de radio af, zo na de preek als de wedstrijden worden verslagen?

Ziehier de schrikkelijke godsdienstige afval in deze dag van zich nog gereformeerd noemend volk.

En laten wij de borst niet hoog dragen en zeggen: wij zijn van dat alles vrijgemaakt. De „wereld“ is even gevaarlijk voor ons als voor een ander. Zij is een van onze erge vijanden.

Daar zijn mensen, die zich beledigd gevoelen, als zij horen niet voor honderd procent vrijgemaakt te zijn, omdat zij nog allerlei contacten hebben of zoeken, waartegen terecht gewaarschuwd wordt.

Ik versta die verstoordheid niet al te recht. Want waarachtig vrijgemaakt van al de verleiding en afval in deze onze dag — pas op, laten wij niet te gauw tevreden zijn. Ik heb trouwens al heel wat van die honderdprocenters ons weer zien verlaten.

Hier geldt het woord der Schrift: welgelukzalig hij, die geduriglijk vrees. De vrees des Heren.

Maar wij ontmoeten vooral de vrees voor de kerk, die het Woord Gods waarlijk verkondigt. De mensen zijn, zei ik, bang voor de kerk en dat uit zich op allerlei wijze.

Daarover echter D.V. in een volgende brief. Met hartelijke groeten en heilbede, uw toegenegen

MARNIX.

PERSSCHOUW

MOEITEN EN ZORGEN IN DE CHR. GEREFORMEERDE KERK VAN N.-AMERIKA.

Aan insiders was het reeds lang bekend, dat in de Chr. Geref. Kerk in Noord-Amerika gedurende de laatste jaren allerlei gevaarlijke spanningen waren ontstaan.

Voorerst openbaarde zich daarin een sterk om zich heengrijpend verwereldlijgingsproces. Het amerikanisme, dat zich vastbijt en zijn levensgenot zoekt in dollars en plezier, tastte ook velen in die kerken aan. Wie een tijd lang meer dan oppervlakkig in de gemeenten verkeerde, werd diep ongerust over de ont-Geestelijking en de vervlakking van het leven daarin. Het waarlijk gelovig bezig zijn met de strijd tegen de zonde en de worsteling van de kerk en het koninkrijk Gods wordt zeldzamer. En de prediking, die zich blijkbaar instelt op het steeds onkundiger wordend gehoor, verliest al meer haar diepte en kracht.

Bovendien ontstond in de laatste jaren een steeds sterker wordende controverse tussen een groep leiders, die met vreugde de in 1924 door de Chr. Geref. Kerk aanvaarde gemene-gratie-leer in al haar consequenties wilde toepassen en dus ijverde voor een zeer ver gaande assimilatie aan „de wereld“ en een andere groep, die voor de ontstellende consequenties van de leer der algemene genade terugdeinsde. Het kwam zelfs zó ver, dat deze linker- en rechtervleugel van de Amerikaanse Chr. Gereformeerden naast en tegenover de officiële organen van hun kerk — De Wachter en The Banner — elk een eigen orgaan in het leven riepen.

En tot overmaat van ramp werd eveneens overall in de gereformeerde wereld de hiërarchische tendens in deze kerk steeds sterker. Nog veel erger dan in Nederland wordt de Chr. Geref. Kerk van het democratische

heidsschool vordert, zoo neemt ze hierin feitelijk het Liberale stelsel over. En ze neemt dan het stelsel over ook in den wortel. Ze vordert dan een neutrale Overheid. Ze ontzegt dan aan de Overheid het recht op het innemen van een positief Christelijk standpunt. Ze gaat dan principieel op de lijn van het Liberale beginsel over en ontkent, dat een Christelijke Overheid mogelijk is. En ze geeft hiermee haar eigen bestaansrecht als Christelijke Overheid prijs.

Zoo is in Nederland de overlegging van steeds meerdereren. Zij zijn het er over eens, dat de Overheid Scholen en Kerken vrij moet laten. Maar hoe de Overheid als Gods dienaar zelf Christelijk moet handelen tegenover de Kerken, en hoe zij zelf onderwijs en opvoeding geeft in Overheidsscholen, daarover verkeren de meesten onder ons, ondanks alles wat er over geschreven is, in duistere nevelen. En ze vragen zich af of we hierin Liberaal moeten zijn na alle protest van hart en geweten tegen de zielverwoestende en volkverwoestende neutraliteit der neutrale Scholen.

Hoe Sikkel over deze zaak denkt is vanzelfsprekend duidelijk.

Hij heeft in dezen geen moment gearzeld. „De grondstelling van het Calvinisme“ — aldus klonk zijn klaar en krachtig woord — is deze, „dat ieder in zijn ambt en roeping, en zeer bepaald ook de Overheid, ten eenigen en waarachtigen God heeft te dienen, gelijk Hij ons in zijn Woord geleerd heeft, en dienovereenkomstig naar zijn Woord heeft te belijden en te eeren“. Deze „grondstelling van het Calvinisme en van Calvijn“ is zelf zo fundamenteel, dat het al of niet aanvaarden daarvan en leven daarnaar beslist over het recht op den naam Calvinisme en Calvinisten!

Maar als zó de roeping der Overheid is, dan mag de Overheid ook geen „neutraal“, dat wil zeggen „praktisch-atheïstisch“ onderwijs laten geven!

„Deze toestand is onverantwoordelijk. En ze is schromelijk onrecht. De Overheid zelf voedt daardoor een belangrijk deel van ons volk zonder God en zijn Wet op. De Overheid mag dit niet doen. En voor een Christelijke Overheid is zulk een toestand daarom even onhoudbaar als voor een Christelijk volk.“

Daar komt nog bij, dat de Onderwijzers, door de Overheid opgeleid, niet alleen niet weten willen van godsdienst, maar ook niet van gezag, van vaderlands-liefde, van eerbied voor de Koningin en voor het Oranjehuis, en van een nationaal leven van ons volk! Zij willen „het kind“ geestelijk-anarchistisch laten opgroeien, en daarmee ook zedelijk-anarchistisch, zonder God en wet, zonder vaderland en volk.

Onhoudbaar! Rusteloos moet herhaald worden, dat deze toestand onhoudbaar is. Ondragelijk voor een Christelijk volk en voor een Christelijke Regeering.

En daarom — ALS de Overheid, de Christelijke Overheid, opvoedt, dan kan, dan mag zij „de Christelijke vordering“ om „Christelijk op te voeden“ en om „nationaal“ op te voeden niet afwijzen!

De nood, neen, Gods wet is naar opgelegd! Natuurlijk, Sikkel ziet de moeilijkheden die zich daarbij zouden voordoen ten volle. Op geestelijk terrein gaan ook in Nederland de geesten uiteen „en daarom kan de Overheid geen Scholen oprichten zonder de gelijkheid van recht te schenden.“

Maar er is een oplossing van deze moeilijkheden! Sikkel wijst die met deze woorden aan:

„De Overheid moet zich dan ook uit de School terugtrekken, al blijft zij tegenover de School een roe-

ping hebben, die ze ook door haar wetgeving vervullen moet.“

De Overheidsschool moet Volksschool worden. Door vrije groepen uit het volk moet zij overgenomen worden. En deze groepen moeten dan, wat de opvoeding aangaat, vrijgelaten worden, terwijl ze overigens onder Overheidscontrole staan.

En andere oplossing die de gelijkheid van recht eerbiedigt, schijnt ons niet mogelijk.

Moge het geroep om een goede oplossing door wijziging der wetgeving krachtig opgaan!”³⁾

Zo worstelde Sikkel reeds voor een veertig jaren tegen de dominerende stroom in om waarachtig Christelijke politiek. Zo zwoegde hij om het Christen-volk te doen verstaan wat het zeggen wil, dat Overheden dienaressen van Jezus Christus zijn. Die Hem moeten, en mógen, gehoorzamen ook en juist bij de vervulling van haar regeringstaak.

En als we ons in deze strijd inleven vragen we ons af: wat is er van dat alles geworden? Zijn we niet verder dan ooit van deze christelijke politiek af. Wie is er nog serieus mee bezig? Al meer, al verder is de „christelijke politiek“ wereldse politiek geworden. Een beetje anders. Niet zo vooruitstrevend. En met een paar teksten er bij! En met een aantal „christelijke gedachten en ideeën“ er bij. Maar voorts?

Zie, dat alles is de langzame, grondige voorbereiding van de „doorbraak“ geworden.

Ze is niets anders dan de rijpe vrucht van een reeds sinds jaren voortdurend proces van de ontchristelijking der „christelijke politiek“.

C. V.

³⁾ „Hollandia“, No. 1106, 14 Mei 1910.

Amerika
Het is i
in deze C
vier van
Hogeschoo
synode af
We will
langrijke
Allereer
zetting, z
werd rond
Ze luidt

De sy
mededel
1. De
William
was 2), 1
2. De
ambster
R. Boer
zeggen).
3. De
zorgvuld
het Coll
zoek ben
advies-co
logische
geven zic
alszijdig
peet van
bevindt.
4. Zo s
den gest
lijke voc
staat zul
op behoo
Wij ve
sen deze
en begrij
synode g
gezag d
doen dez
heid dat
een ernst
Calvin G
geestelijk
onze Ker

Tot zovi
Men me
officieel
vrent de o
de afgezet
In een t
het niet sl
Een beri
macht is
machtsusu
Nadat h
kerken ve
het offici
kel van de
titel: „Th
in vertalin

We scl
hart. Ze
jongste
die wij b
uit gehe
soren v
ontlagen
periode v
Prof. Wi
ming; de
Stob en
handeling
als gema
lijke den
een theo
werd ont
Het is
in dit ve
toestand
besluiten
te zijn i
werpen v
Daar a
situatie b
waren, is
gemaakt.
En toch
sluiting c
daan. On

³⁾ Van
klaring van
nederlandse
²⁾ In de
de Theol. E
tal jaren b
benoeming.
³⁾ Dit is
geveer gel
Chr. Geref.